

T-330/01. sz. ügy

**Akzo Nobel NV
kontra
az Európai Közösségek Bizottsága**

„Verseny – Kartellek – Nátrium-glükonát – EK 81. cikk – Bírság – A 17. rendelet
15. cikkének (2) bekezdése – Bírságkiszabási iránymutatás – Arányosság elve –
Indokolási kötelezettség”

Az Elsőfokú Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2006. szeptember 27. . . . . II - 3395

Az ítélet összefoglalása

*1. Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)*

2. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás*
(EK 81. cikk, (1) bekezdés; 17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény, 1.A. pont)
3. *Verseny – Közösségi szabályok – Leányvállalat által elkövetett jogsértés*
(EK 81. cikk, (1) bekezdés)
4. *Verseny – Közigazgatási eljárás – A védelemhez való jog tiszteletben tartása – Kifogásközlés – Szükséges tartalom*
(17. tanácsi rendelet, 19. cikk, (1) bekezdés)
5. *Intézmények jogi aktusai – Indokolás – Kötelezettség – Terjedelem*
(EK 81. cikk és EK 253. cikk)
6. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Elrettentő jelleg*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés)
7. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)
8. *Verseny – Bírságok – Összeg – A Bizottság mérlegelési jogköre – Bíróági felülvizsgálat*
(EK 229. cikk)
9. *Eljárás – Költségek – Megtérítendő költségek – Fogalom*
(Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata, 91. cikk, b) pont)

1. A 17. rendelet 15. cikkének értelmében a bírság összegét a jogsértés súlyának és időtartamának figyelembevételével kell megállapítani. Ezen túlmenően a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás értelmében a Bizottságnak a kiindulási összeget a jogsértés súlyának függvényében kell rögzíteni, miközben figyelembe kell venni a jogsértés jellegét,

annak a piacra gyakorolt konkrét hatását és a földrajzi piac kiterjedését.

E jogi háttér tehát önmagában nem kötelezi arra a Bizottságot, hogy a termékek piacának kis méretét figyelembe vegye.

Mindemellett a jogsértés súlyának mérlegelésekor a Bizottságnak sok tényezőt kell figyelembe vennie, amelyeknek jellege és jelentősége a kérdéses jogsértés típusától és az érintett jogsértés különleges körülményeitől függően változik. A jogsértés súlyát alátámasztó tényezők között esetenként szerepelhet a kérdéses termék piacának mérete.

Következésképpen, még ha a piac mérete a jogsértés súlyának megállapítása során figyelembe veendő tényező is, annak jelentősége a jogsértés különleges körülményeitől függően változik.

(vö. 35–38. pont)

2. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás szerint amennyiben a jogsértésben több vállalkozás is érintett, a Bizottság súlyozhatja a kiindulási összegeket annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, így csoportosítva a kartell tagjait „különösen, ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn” (az iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdése). Az iránymutatás egyébiránt kimondja, hogy „az azonos magatartásért járó azonos

büntetés elve – ha a körülmények így kívánják – az érintett vállalkozások vonatkozásában eltérő összegű bírságok kiszabásához vezethet, anélkül hogy ezt a különbségtételt aritmetikai számítások szabályoznák” (az iránymutatás 1.A. pontjának hetedik bekezdése).

A jogsértés súlyának meghatározásakor a Bizottság nem köteles biztosítani, hogy ha ugyanazon jogsértésben részt vevő több vállalkozásra szab ki bírságot, akkor a különböző vállalkozások esetén elvégzett számítás eredményeként a bírság végső összege azok teljes forgalmára nézve tükrözze a közöttük tett különbségtételt, hanem csoportonként is meghatározhatja e bírságok összegét.

Mindemellett, amikor a Bizottság a bírságok összegének meghatározása céljából csoportokra osztja az érintett vállalkozásokat, az egyes csoportok tekintetében megállapított küszöbértékek meghatározásának következetesnek és objektíve indokoltnak kell lennie.

(vö. 56–58. pont)

3. A versenyjog területén az a körülmény, miszerint a leányvállalat külön jogi személyiséggel rendelkezik, még nem elegendő ahhoz, hogy kizárja annak lehetőséget, hogy magatartását az anyavállalatnak tudják be, mégpedig akkor, amikor a leányvállalat nem önálló módon határozza meg saját magatartását a piacon, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat szabott meg a számára.
4. A Bizottság azon kifogásközlésének, amelyet olyan vállalkozáshoz intézett, amellyel szemben a Bizottság a versenyjogi szabályok megsértése miatt szankciót kíván kiszabni, tartalmaznia kell az e vállalkozás ellen felhozott lényeges tényezőket, mint például a neki betudott tényeket, minősítésüket és azon bizonyítékokat, amelyekre a Bizottság támaszkodik, annak érdekében, hogy a vállalkozás az ellene indult közigazgatási eljárás során érveit megfelelően kifejthesse. Ezen túlmenően a kifogásközlésnek, annak jelentőségére tekintettel, egyértelműen meg kell jelölnie azt a jogi személyt, amelyre később bírság szabható ki, és azt ez utóbbinak kell címezni.

Ilyen jogi háttérben a Bizottság ésszerűen vélheti úgy, miszerint ha az anyavállalat leányvállalatának 100%-os részesedésével rendelkezik, a leányvállalat lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat szabott meg a számára. Ez a vélelem azt is magában foglalja, hogy a Bizottság nem köteles vizsgálni, vajon az anyavállalat e hatáskörét valóban gyakorolta-e. Ebben a helyzetben amennyiben a Bizottság a kifogásközlésben e vélelemre való hivatkozással jelzi, hogy a 100%-osan tulajdonolt leányvállalat jogsértéséért való felelősségét az anyavállalatnak fogja betudni, az érintett felekre hárul e vélelem megfelelő bizonyítékok szolgáltatásával való megdöntése – ha úgy ítélik meg, hogy a leányvállalat a fennálló részesedés ellenére piaci magatartását önállóan határozta meg – a Bizottság előtti közigazgatási eljárás során.

(vö. 82–83. pont)

(vö. 87. pont)

5. Amennyiben az EK 81. cikk alkalmazásában hozott határozat több címzethez szól, és a jogsértés betudhatóságának kérdését veti fel, e határozatnak megfelelő indokolást kell tartalmaznia a címzettek mindegyikére, és különösen azokra nézve, amelyek a határozat értelmében e jogsértés terhét viselniük kell.

(vö. 93. pont)

6. A Bizottságnak a jogsértések súlyát számos tényező függvényében kell értékelni, mint például a bírság kellően elrettentő nagysága. A Bizottságnak tehát teljes mértékben jogában áll, hogy az elrettentő hatás érdekében a bírság összegét a jogsértésért felelős vállalkozás különleges jellemzői alapján állapítsa meg.

Azzal, hogy a Bizottság a bírság kiindulási összegét a többi vállalkozáshoz képest az érintett piacon nagyobb részesedéssel rendelkező vállalkozásokra nézve magasabb összegben állapította meg, figyelembe veszi a vállalkozásoknak a szabad verseny fenntartására vonatkozó követelménnyel kapcsolatos különös felelősségét. Ebben az esetben olyan szubjektív tényezőről van szó, amely lehetővé teszi az érintett vállalkozások magatartása súlyának jellemzését. Ez a tényező ugyanis a kartellmegállapodások esetében az érintett piacon nagyobb részesedéssel rendelkező vállalkozásoknak a többi vállalkozáshoz képest a versenyben okozott károkért való nagyobb mértékű felelősségét fejezi ki. Ezzel kapcsolatban a nagyméretű vállalkozások tekintetében a Bizottság ésszerűen veheti figyelembe azt a ténytet, hogy e vállalkozások olyan jogi és gazdasági ismeretekkel, valamint infrastruktúrával rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra annak könnyebb felismerését, hogy jogsértő magatartást folytatnak, és tudatában legyenek annak, hogy a versenyjog alapján ebből rájuk nézve milyen következmények származnak.

Egyébiránt a Bizottság a valamely vállalkozással szemben kiszabandó bírság összegének kiszámításánál figyelembe veheti különösen annak méretét, és gazdasági erőt is. Valamely kartell tagjai pénzügyi teljesítőképességének felmérésénél a teljes forgalom releváns tényezőnek számít.

Ennélfogva a Bizottság a szorzótényezőt – mint a kiszabott bírság elrettentő hatásának az érintett vállalkozás nagyságának és összesített forrásainak figyelembevételével való értékelését – jogszerűen alkalmazhatja.

(vö. 114–117. pont)

7. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban rögzített számítási módszer értelmében a bírságok összegének rögzítése a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésében feltüntetett két ismérv szerint, vagyis a jogsértés súlyának és időtartamának függvényében, és az egyes vállalkozások forgalmához viszonyított,

ugyanezen rendelkezés alapján megállapított legfelső határ betartásával történik. Következésképpen az iránymutatás nem lépi túl a rendelet 15. cikke (2) bekezdésében meghatározott szankciók jogi keretét.

(vö. 119. pont)

8. Mivel az adott vállalkozás által a vele szemben a versenyszabályok megsértése miatt bírságot kiszabó bizottsági határozat jogszerűségével kapcsolatos jogalapok vizsgálata nem tárt fel semmiféle jogsértést, nincs helye az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogköre alkalmazásával a bírság összege csökkentésének.

(vö. 130. pont)

9. Az adott vállalkozásnál a Bizottság határozatának végrehajtásának elkerülése miatt alapított és fenntartott bankgarancia költségei az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 91. cikke b) pontjának értelmében nem minősülnek az eljárással kapcsolatban szükségszerűen felmerült költségeknek. Ezen túlmenően a vállalkozás az iránti kérelmét is el kell utasítani, hogy az Elsőfokú Bíróság kötelezze a Bizottságot azon költségek viselésére, amelyekkel a versenyjogi közigazgatási eljárás során számolnia kellett. Még ha az eljárási szabályzat 91. cikke értelmében „megtérítendő költségeknek [is kell] tekinteni [...] a feleknél az eljárással kapcsolatban szükségszerűen felmerült költségek[et]”, e rendelkezés kizárólag az Elsőfokú Bíróság előtt folytatott eljárásokat érti az „eljárás” fogalom alatt, ám az eljárásnak a pert megelőző szakaszát nem.

(vö. 133. pont)